

A close-up photograph of a person's hands raised in prayer. The hands are positioned in the center-left of the frame, with fingers slightly spread. The background is a soft, out-of-focus bokeh of light green and white, suggesting sunlight filtering through trees. The overall mood is serene and spiritual.

TANEC
V BIBLI

TANEC V BIBLI

O TANCÍ

Poprvé se s tancem setkáváme při oslavě Božího vítězství nad Egyptskými vojsky, když *Mojžíš a synové Izraele zpívali Hospodinu... píseň* ^{Ex 15,1}, *prorokyně Mirjam, sestra Áronova, vzala do ruky tamburínu a všechny ženy vyšly za ní s tamburínami a s tanci.* ^{Ex 15,20} Zatímco tedy muži zpívali píseň (a netancovali) vítězství, Mirijam zpívala s ostatními ženami píseň, které tancovala: *Zpívejte Hospodinu, protože se slavně vyvýšil, koně i s jezdcem uvrhl do moře!* ^{Ex 20,21}

Už jen z těchto několika řádků vyplývá mnoho zajímavých zjištění. Za prvé vidíme, že ženy tancovaly spolu zvlášť, zatímco muži zpívali také zvlášť. To není ojedinělý případ, protože v celé Bibli tancovali hlavně ženy a to hlavně spolu s dalšími ženami (ne s muži (Sd 11,34; Sd 21,19-23; 1. Sam 18,6-7; 21,12; 29,5; Jer 31,4; 31,13).

Dále čteme, ohledně Mirijam, že *ženy vyšly za ní* ^{Ex 15,20}, jednalo se o klasický taneční průvod. Ačkoliv nemáme žádné informace o tom, jak takový tanec vypadal, víme, že Židé tancovali (tj. pohybovali se do rytmu) buď v průvodech (tanečnicí šli za sebou), anebo v kruzích (někdy se i drželi za ruce).

Klasický taneční průvod si asi dokážeme představit, ale tanec v kruhu není až tak obvyklý. Ale židovské ženy skutečně někdy tancovaly v kruhu. To můžeme vidět třeba v Sd 21,21: *Budete se dívat a hle, až vyjdou šíloské dcery kroužit v tancích, ...*, (Sd 21,21; podtržené slovo - v překladu dosl. „kroužit/kroužit se/otáčet se (v) tancích“; viz poznámky na konci). Nebo v příběhu o marnotratném synu, který vyprávěl Ježíš, čteme, že otec uspořádal na oslavu návratu svého syna oslavu, kde bylo veselí spojené s tancem: *Jeho starší syn byl na poli. Když přicházel a přiblížil se k domu, uslyšel hudbu a tanec.* ^{Lk 15,25} Zde je použito řecké slovo *chloros* (od toho dnešní slovo „chór“), které označuje buď taneční prostor, nebo (kruhový) tanec v tomto prostoru. Ba 'al Šem Tov vysvětluje základní formaci židovských tanců do kruhu slovy: „Protože v kruhu není začátek ani konec, každý je do něho stejnoměrně zapojen a všichni jsou si v něm rovni.“

Všechny tyto tance u Rákosového moře byly vyjádřením oslavy vůči Hospodinu, který se zastal svého lidu a porazil Izraelského nepřítele (Ex 15,1-21); středem veškeré pozornosti (i u tanců) tedy zůstával Bůh a Jeho činy ve prospěch Izraele.

Tanec v průvodu

Tanec v kruhu

O několik kapitol dál znovu čteme o tancování, tentokrát pod horou Sínaj: *Když lid viděl, že Mojžíš otálí sestoupit z hory, shromáždil se proti Áronovi a řekl mu: Vstaň a udělej nám bohy, kteří půjdou před námi. Vždyť o tom Mojžíšovi, muži, který nás vyvedl z egyptské země, -- nevíme, co se s ním stalo. Áron jim odpověděl: Strhněte zlaté kroužky, které jsou na uších vašich žen, vašich synů a vašich dcer a přineste mi to. Všechny lid strhl zlaté kroužky, které měli na uších, a přinesli to Áronovi. Vzal to od nich, odlil to do formy a udělal slité tele. Nato oni řekli: Izraeli, toto jsou tvoji bohové, kteří tě vyvedli z egyptské země. Když to Áron viděl, postavil před ním oltář. Pak Áron zvolal: Zítřka bude Hospodinův svátek. Příštího dne časně vstali, obětovali zápalné oběti a přinesli pokojné oběti. Pak se lid usadil, aby jedli a pili; načež vstali, aby dováděli. Hospodin promluvil k Mojžíšovi: Jdi, sestup dolů, neboť tvůj lid, který jsi vyvedl z egyptské země, propadl zvrácenosti. . . I stalo se, když se přiblížil k táboru a uviděl tele a tance, vzplanul Mojžíš hněvem, odhodil desky z rukou a roztráskal je pod horou.* ^{Ex 32,1-7.19} Opět vidíme Izraelský národ, jak (podle jejich mínění a podle Árona) oslavují Hospodina, dokonce mu přináší oběti.

V tomto příběhu čteme, že Izraelci pod Sínajem *vstali, aby dováděli.* ^{Ex 23,6} Co to znamená? Hebrejské slovo zde použité (tsachaq) může znamenat prostě jen smích (Gn 18,13; 21,6), ale také posmívat se (Gn 21,9), tedy zesměšňovat (Sd 16,25), laškovat (Gn 39,14; 26,8) či žertovat (Gn 19,14). Obecně bychom tedy říci, že toto slovo vyjadřuje něco povolného, většinou v negativním smyslu (uvolněné mravy). Pod záminkou uspořádání "slavnosti Hospodinovy" oddali se obžerství a bezuzdnému prostopášnictví. Jak často se i dnes holduje požitkářství pod pláštíkem "zbožnosti"! Náboženství, které připouští, aby se lidé oddávali ukájení svých sobeckých nebo smyslných požitků při i vykonávání bohoslužebných obřadů, vyhovuje dnešnímu lidstvu právě tak jako někdejšímu Izraelským. A stále ještě jsou povolní Áronové, kteří zastávají významná postavení v církvi a jsou ochotni podvolit se přáním neposvěcených, a tak je v hříchu podpořit. ^{PP 317} Nemůžeme se proto divit, že Hospodin jejich počínání viděl jako zvrácenost (hebr. dosl. *přivést k úpadku, stát se zničeným (zvráceným)*).

Tedy i náboženský tanec na oslavu Boha může Bůh zhodnotit jako něco zvráceného. Stejně jako tehdy i dnes mnoho lidí tancuje různé druhy tanců, které podporují smysluplnost a uvolňují mravy, a které vedou spíše k hříchu, než k důstojné radosti před Bohem. Podobně to můžeme vidět v NZ i dcery Herodiany, která zase prostřednictvím tance získala pozornost mocného panovníka (Mt 14,6-11; Mk 6,21-28), což v konečném důsledku stálo život Jana Křtitele.

Herodias věděla, že přímým naléháním nedostane Herodosova souhlasu k usmrcení Jana, a proto se rozhodla provést svůj úmysl lstí. V den králových narozenin se měla pořádat hostina pro státní úředníky a dvořany. Chystalo se velké hodování a pití. Herodes se tak ocitne bez své stráže a Herodias ho pak bude moci ovlivnit podle své vůle.

Když nadešel slavnostní den a král se svými dvořany hodoval a pil, poslala Herodias do hodovní síně svou dceru, aby pobavila hosty tancem. Salome byla v prvním rozpuku ženství a její svůdná krása uchvátila smysly šlechtických hodovníků. Nebývalo zvykem, aby se na takových slavnostech objevovaly dvorní dámy. A byl to projev vděku Herodesovi, když tato dcera kněží a knížat Izraele předvedla tanec k pobavení jeho hostů. Král byl omámen vínem. Ovládla ho vášeň, která potlačila rozum. Viděl jen zábavní síň s rozjařenými hosty, stůl bohatě pokrytý, jiskřivé víno, oslňující světla a mladou dívku, tančící před ním. V této bezstarostné chvíli zatoužil učinit nějaký okázalý čin, který by ho povznesl nad přední muže jeho království. Zapřísáhl se, že dá dcery Herodiany všechno, že si ho bude žádat, třeba i polovinu svého království. Salome spěchala za svou matkou, aby se s ní poradila, co si má přát. Dostalo se jí okamžité odpovědi – hlavu Jana Křtitele. . .

Herodes tím byl ohromen a zmaten. Nespoutané veselí bylo přerušeno a nevázanou zábavu vystřídalo zlověstné ticho. Krále zachvátila hrůza při pomyslení, že by měl Jana připravit o život. Dal své slovo a nechtěl, aby vypadal jako někdo, kdo mění své slovo nebo jedná ukvapeně. Učinil přísahu před svými hosty, a kdyby se byl někdo z nich vyslovil proti splnění slibu, aby rád ušetřil prorokova života. Dal jim příležitost, aby se mohli přimluvit za vězňův život. Mnozí z nich přišli z daleka, aby si poslechli Janovo kázání a poznali ho jako muže spravedlivého a služebníka Božího. Ačkoli však byli zděšeni dívčinou žádostí, nezakročili, protože byli příliš opilí. . . V hlavách jim vířila opojná hudba a tanec a jejich svědomí bylo uspáno. Svým mlčením vynesli rozsudek smrti nad prorokem Božím. . . PP 221-222

Tanec je v Bibli v pozitivním smyslu spojován pouze s oslavou Boha a to bez známek mravní uvolněnosti. Pozn. Někteří teologové vidí v Bibli více než třicet odkazů na tanec (např. 1. Sam 10,1-10 a i na mnoha jiných místech), ovšem v Biblickém textu je tanec přibližně dvacetkrát (viz poznámky na konci).

TANEC VE SVATYNI

Tanec ve svatyni? Lidé se klaněli v Božím chrámě (1. Par 16,29; Ž 29,2; 96,9), stejně jako to dělají nebeské bytosti (Zj 4,10-11; 5,14). Kromě klanění se objevuje ve spojitosti s chrámem také zpěv (Ezd 2,24-65; Neh 7,66-67), což opět spatřujeme i mezi Božím lidem v nebi (Zj 5,9-14; 14,3; 15,3-4). V pozemské svatyni také používali hudební nástroje (2. Par 29,25; opět to vidíme i na nebi (Zj 5,8; (14,2); 15,2), ale nikde se nesetkáváme ani s nejmenším náznakem toho, že by někde v chrámu lidé tancovali.

Tamburíny. Ve spojitosti s tancem vidíme v Bibli častokrát zmínku o tamburínách. Jednalo se o ruční bubínek (tamburínu), který používali převážně ženy (Ex 15,20; Sd 11,34; 1. Sam 18,6; 2. Sam 6,5; Ž 68,26; Jer 31,4). Muselo se jednat o malé bubínky/tamburíny (podle některých o průměru asi 25cm), protože s nimi mohly ženy pochodovat v průvodu. Dokonce se jimi také v určitém smyslu „ozdobovaly“: *Znovu se ozdobíš svými tamburínami a vyjdeš s tancem s těmi, kdo se radují.* ^{Jer 31,4} Jednalo se o nástroje, které lidé používali při různých (rodinných, náboženských) slavnostech (viz verše výše), někdy jsou dokonce negativně spojovány s opilstvím (Iz 5,11-12; 24,7-9).

Objevovaly se tamburíny také v chrámě? Král David ustanovil v chrámě kněží a levity, aby se starali o chod chrámu (1. Par 23. kap.). V tomto detailním popise vidíme kromě různých správců také muže, kteří hráli na hudební nástroje (1. Par 23,5). Z Bible víme, že ustanovení hudebníků bylo na Boží příkaz: *Ustanovil v Hospodinově domě lévity s činely, harfami a lyrami podle příkazu Davida a Gáda, králova vidoucího, a proroka Nátana, neboť to byl příkaz od Hospodina prostřednictvím jeho proroků.* ^{2. Par 29,25} O jaké nástroje se jednalo? V Bibli se objevují vcelku detailní popisy nástrojů, které kněží z chrámu používali, ovšem nikde se neobjevuje ani náznak toho, že by kněží hráli na tamburíny či jiné bicí nástroje. To určitě není náhoda:

*David řekl lévijským předákům, aby ustanovili své bratry zpěváky s hudebními nástroji, harfami, lyrami a zvučnými činely, aby pozvedli hlas s radostí.“ (1. Par 15,16; tito hudebníci také mohli u hraní zpívat ^{1. Par 15,19} *Ustanovil v Hospodinově domě lévity s činely, harfami a lyrami podle příkazu Davida a Gáda, králova vidoucího, a proroka Nátana, neboť to byl příkaz od Hospodina prostřednictvím jeho proroků.* ^{2. Par 29,25} *Héman a Jedútún měli s sebou trubky, zvučné činely a nástroje pro písně Bohu; synové Jedútúnovi byli v bráně.* ^{1. Par 16,42}*

*I stalo se, že trubači a zpěváci společně, jednohlasně zvučeli, vzdávali díky a chválili Hospodina; a když pozvedli hlas s trubkami, činely a dalšími hudebními nástroji a chválili Hospodina ^{2. Par 5,13} *Kněží stáli na místech své služby i lévité s hudebními nástroji pro Hospodina, které udělal král David pro vzdávání díky Hospodinu, že navěky je jeho milosrdenství -- jak chválil skrze ně David. Kněží před nimi troubili a všichni Izraelci stáli.* ^{2. Par 7,6} *Lévité stáli s Davidovými nástroji a kněží s trubkami. Chizkijáš přikázal, aby přinášeli zápalnou oběť na oltáři. Ve chvíli, kdy ta zápalná oběť začala, začala Hospodinova píseň a trubky pod vedením nástrojů izraelského krále Davida.* ^{2. Par 29,26-27}*

Kněží v průvodu také nepoužívali tamburíny (hlubší studium viz níže):

Celý Izrael přenášel truhlu Hospodinovy smlouvy s křikem a za zvuku beraního rohu, trubek, zvučných činelů, harf a lyr. ^{1. Par 15,28}

Ani v obnoveném chrámu kněží netancovali, ani nehráli na tamburíny:

Když stavitelé položili základy Hospodinova chrámu, zaujali místa kněží oblečení v roucha s trubkami a lévité, synové Asafovi, s činely, aby chválili Hospodina podle pokynů izraelského krále Davida. ^{Ezdr 3,10} *„Při posvěcení hradeb Jeruzaléma vyhledali lévity ze všech míst, aby je přivedli do Jeruzaléma a slavili svátek posvěcení s písněmi díky a se zpěvem, činely, harfami a lyrami.“* ^{Neh 12,27} *Viz též: studium níže: „Tanec krále Davida“*

Vidíme, že tanec ani tamburíny nebyly nikdy součástí bohoslužby ve svatyni či v chrámu. Zdá se, že židé i David rozlišovali mezi posvátnou hudbou v chrámu a lidovou sekulární slavností, kdy se lidé veselili v sociálním prostředí (tehdy ještě nechodili na koncerty, cirkusy, atd. ale měli místo toho různé náboženské svátky a rodinné slavnosti). Zdá se, že pro chrám nebylo důstojné používání tamburín (a už vůbec ne bubnů!) ani veselé tancování, které je s tamburínami často spojováno.

Navíc z historie víme, že – tedy až do nedávné doby – tancování ani používání tamburín (či bubnů, nebo bicích nástrojů) nebylo součástí liturgie v synagogách, ani v křesťanských kostelích.

A co Žalm 149,3 a Žalm 150,4? Někteří prosazují používání tamburín a tanců v kostelích tím, že poukazují na dvě Biblická místa. Pojďme se na ně podívat blíže. Jedno se nachází ve 149. žalmu: *At' chválí tancem jeho jméno, at' ho opěvují s tamburínou a lyrou. Hospodin má zalíbení ve svém lidu, pokorné ozdobí spásou. Věrní at' se radují v slávě, at' jásají ve svých leženích. At' svým hrdlem vyvyšují Boha -- s oboustranným mečem v rukách -- aby vykonali pomstu nad pohany, tresty nad národy* ^{Ž 149,3-7} Jak jsme si již uvedli výše, tancování s tamburínami bylo součástí lidových slavností, ale ne chrámu. Navíc je pochybné, zda se v tomto kontextu skutečně uvádí tanec, nebo nějaký hudební nástroj s otvory.

Hebrejské slovo zde použité pro tanec - machol - je odvozené od hebrejského chuwl (otáčet se, vytvořit díru), což někteří překladatelé spojují s kroucením člověka u tance, jiní s kruhovými tanci, a někteří v tomto slově vidí hudební nástroj s otvorem. Například Ženevská Bible překládá toto slovo jako: flétna, také Překlad Krále Jakuba (KJV) uvádí v poznámce možný překlad: trubka. Kalvín napsal, že se toto slovo týká nějakého nástroje s otvory, jako například trubka, píšťala či flétna. The Wycliffe Bible a Douay-Rheims translates překládají machol jako sbor, ale to kontext nenaznačuje

Více informací zde: <http://advindicate.com/articles/2013/12/28/shall-we-dance>

Také kontext jasně ukazuje na hudební nástroje (tamburína, lyra), a navíc jasně naznačuje, že se nejedná o tancování (tedy rytmické pohybování u hudby), protože lidé mají Hospodina chválit v ležení, nebo dokonce s oboustranným mečem v rukách, aby Bůh vykonal pomstu nad národy. Jazyk je tedy vysoce alegorický.

Druhý text se nachází ve 150. žalmu: „*Haleluja! Chvalte Boha v jeho svatyni! Chvalte ho na nebeské klenbě, plné jeho moci! Chvalte ho za jeho mocné činy! Chvalte ho za jeho nesmírnou velikost! Chvalte ho dutím na beraní roh, chvalte ho na harfu a lyru! Chvalte ho tamburínou a tancem, chvalte ho strunami a píšťalou! Chvalte ho činely hlasitými, chvalte ho činely zvučnými! Vše, co dýchá, at' chválí Hospodina! Haleluja!*“ ^{Ž 150,1-6}

Zde už sice v prvním verši vidíme narážku na svatyni, ovšem hned na to jsou lidé vyzýváni, aby Hospodina chválili na nebeské klenbě – takže i zde nemůžeme text chápat doslova, ale alegoricky. Právě kvůli bezprostřednímu kontextu slova machol (tanec) zde použité někteří vykladaelé překládají i zde toto slovo jako nějaký hudební nástroj (hebrejská slova mají ve většině případů vícero významů, a tak jsou tato slova překládána v závislosti na kontextu).

TANEC KRÁLE DAVIDA

Když se bavíme o tancování, nemůžeme zapomenout na krále Davida, který tancoval při přenášení Hospodinovy truhly. Právě na něj častokrát poukazují lidé, kteří chtějí, aby součástí bohoslužeb byl i tanec. Pojdme se ale na tento příběh podívat blíže.

Tento příběh máme zaznamenaný v 1. Par 13 a 15; a také paralelně v 2. Sam 6. kapitole. Je to příběh o tom, jak se David rozhodl přenést Hospodinovu truhlu do Jeruzaléma. Nechal ale truhlu převést na voze, ačkoliv je v Bibli jasně napsáno, že se má přenášet kněžími (Nu 4,15). Bůh nakonec potrestal opovážlivost jistého Uzy, který se rozhodl se dotknout Boží schrány, když to vypadalo, že spadne z vozu. Po určité době se David rozhodl znovu přenést truhlu do Jeruzaléma, tentokrát už to učinil tak, jak to Hospodin přikázal: *Tedy David řekl: Nikdo nesmí nosit Boží truhlu, jenom levité, neboť je Hospodin vyvolil, aby nosili Hospodinovu truhlu a sloužili mu navěky. David shromáždil celý Izrael do Jeruzaléma, aby přenesli Hospodinovu truhlu na místo, které pro ni připravil. David shromáždil syny Áronovy a levity: ...* ^{1. Par 15,2-4}

Všimněte si jedné důležité věci. Srovnajme hudební nástroje, na které hráli hudebníci při prvním a při druhém přenášení:

Naložili Boží truhlu na nový vůz a vezli z Abínádabova domu; Uza a Achjó vůz vedli. David i celý Izrael se radovali před Bohem ze vsí síly -- s písněmi, lyrami, harfami, tamburínami, činely a trubkami. ^{1. Par 13,7-8}

Celý Izrael přenášel truhlu Hospodinovy smlouvy s křikem a za zvuku beraního rohu, trubek, zvučných činelů, harf a lyr. ^{1. Par 15,28}

Paralelní texty:

David a celý dům izraelský se radovali před Hospodinem a hráli na všelijaké nástroje z cypřišového dřeva, na lyry, harfy, tamburíny, chřestítka a činely. ^{2. Sam 6,5}

Tak David a celý dům izraelský přinášeli Hospodinovu truhlu s radostným křikem a za zvuku beraního rohu. ^{2. Sam 6,15}

Při prvním přenášení Izraelci hráli na tamburíny, ale při druhém už ne. Proč? Protože levité a kněží z chrámu hráli na různé hudební nástroje, ale ne na tamburíny (1. Par 15,4-24; viz též studium výše). Druhé přenášení se neslo v duchu důstojnosti a poslušnosti, a ne (lidových) radovánek s tamburínami.

A právě zde čteme o Davidovi: *David tancoval¹ ze vsí síly² před Hospodinem; David byl přepásán lněným efódem. ... I stalo se, že když Hospodinova truhla vstupovala do Města Davidova, Míkal, dcera Saulova, se rozhlížela z okna a uviděla krále Davida, jak poskakuje³ a tancuje¹ před Hospodinem, a pohrdla jím ve svém srdci.* ^{2. Sam 6,14.17} David tedy usilovně tancoval v průvodu, ale ne za pomoci bubínků.

1 – Hebrejské slovo pro tento druh tance je použito v Bibli pouze na těchto dvou místech

2 – varianta překladu: jak jen mohl

3 – Hebrejské slovo je použito zde a pak už jen zde: *Ale jeho luk zůstal pevný a jeho paže byly obratné od Mocného Jákobova, odkud je Pastýř, Kámen Izraele* ^{Gn 49,24} Znamená dosl. pružný, hbitý, obratný

Božská výtka zapůsobila na Davida. Způsobila, že si poprvé v celém rozsahu uvědomil, jak svatý je zákon Boží a jak je nutné ho přísně poslouchat. Požehnání, jehož se dostalo Obéd-edómovi, dalo Davidovi novou naději, že truhla přinese požehnání i jemu a jeho národu.

Po uplynutí tří měsíců se rozhodl, že se znovu pokusí truhlu přestěhovat, nyní již dbal na to, aby příkazy Páně byly provedeny co nejpečlivěji do všech podrobností. Opět pozval přední muže národa a k příbytku Gittejského svolal velký zástup lidu. Súctou a největší pečlivostí posadili truhlu na ramena mužů, Bohem k tomu ustanovených, zástup se seřadil a schvějícím se srdcem se průvod dal na pochod. Po šesti krocích se ozval hlas trubky, který velel, aby zastavili. Na Davidův rozkaz obětovali: „býka a vykrmené dobytče.“ (2. Sam 6,13). Chvění a strach, který ovládl lid, ustoupily nyní radosti. Král odložil svůj královský háv a oděl se v prostý lněný efód, jaký nosili kněží. Tím nechtěl naznačit, že přejímá kněžskou službu; efód totiž nenosovali jen kněží. Chtěl však při této svaté službě stát před Bohem tak, jako jeho poddaní. Toho dne měl být uctěn Hospodin, On měl být jediným předmětem uctívání.

Dlouhý průvod se opět pohnul a hudba vyluzovaná harfami, loutnami, pozouny a cimbály a doprovázená zpěvem tisíců hlasu stoupala k nebi: „David tancoval ze vsí síly před Hospodinem“ (2. Sam 6,14); ve své radosti se držel taktu písně¹.

Davidova tančícího radostí před Bohem připomínají milovníci zábavy, když omlouvají a ospravedlňují moderní tance. Takový důkaz však nemá opodstatnění. V dnešní době je tanec spjat s pošetilostí a nočním hýřením. Zdraví a morálka je obětována zábavě. Pro návštěvníky tanečních sálů není Bůh předmětem, o němž by přemýšleli a jehož by uctívali. Modlitby nebo chvalozpěv nemají místa v jejich shromážděních. A to je rozhodující. Zábav, které oslabují lásku ke svatostem a zmenšují naši radost ze služby Boží, by neměli křesťané vyhledávat. Hudba a tanec, jimiž byl s radostí veleben Bůh při přenášení truhly, nemají nic společného s bezuzdností moderních tanců. Jedno má připomínat Boha a uctít Jeho svaté jméno, druhé je vynálezem satanovým, aby lidé zapomínali na Boha a zneuctívali Ho. ^{PP 706-707}

1- Dosl. překlad (in his gladness keeping time to the measure of the song)

Příběh pokračuje, a my čteme o Míkal, že řekla králi Davidovi: *Jak slavně (velkolepě) se dnes odhalil král Izraele před očima služebníků, jako odhalený¹ odhalovač¹, jeden z bláznů (dosl. prázdných).*“ (dosl. překlad 2. Sam 6,20)

1- hebrejské slovo galah (v 2. Sam 6,20 použito 2x za sebou) znamená: být jasný, odkrytý, být vidět. (1. Sam 14,8; Iz 49,9), být nahý (Ex 20,36; Iz 47,3); odhalit uši (1. Sam 9,15), odhalit tajemství (Am 3,7), ...

Vidíme, že Míkal odsuzovala Davida ne z toho, že by tancoval, ale spíše z exhibicionismu (zálibu v ukazování se na veřejnosti). *Zadumán vracel se David do svého paláce, „aby pozdravil svou rodinu.“ Vyskytl se však někdo, v němž radostný výjev při přenášení truhly, kterého byl svědkem, vyvolal zcela jiné pocity, než v Davidovi. „...Míkal, dcera Saulova, se rozhlížela z okna a uviděla krále Davida, jak poskakuje a tancuje před Hospodinem, a pohrdla jím ve svém srdci.“ (2. Sam 6,20.16). Vzplanul v ní hněv a nemohouc se dočkat Davidova návratu do paláce, vyšla mu vstříc, a když ji vlídně pozdravil, zasypala ho hořkými výčitkami. Kousavá, ba sžíravá byla její řeč: „Jak se dnes izraelský král oslavil, když se dnes odhaloval před otrokyněmi svých otroků, jako se odhalují jen nějací blázni.“ (2. Sam 6,20).*

David vycítil, že Míkal pohrdla službou Boží a zneuctila ji, a proto odpověděl přísně: *„Před Hospodinem, který mě vyvolil místo tvého otce a místo celého tvého domu a ustanovil mě vévodou nad Hospodinovým lidem, nad Izraelem, před Hospodinem se budu radovat. I kdybych byl ještě více zlehčován a byl poníženy ve svých očích, otrokyněmi, o kterých jsi mluvila, jimi budu oslavován.“ (2. Sam 6,21-22). Davidovu výtku podpořil ještě Hospodin: pro svou pýchu a zpupnost Míkal „...neměla děti až do dne své smrti.“ (2. Sam 6,23).*

PP 708-711

CITÁTY ELLEN WHITEOVÉ O TANCI

Tisíce, ba miliony se nyní rozhodují pro věčný život nebo pro věčnou smrt. Kdo je zcela zabrán do svého povolání, své největší potěšení nachází u herního stolu, otročí převrácené chuti, touží po rozkoších nebo je častým hostem v divadle a tanečních síních, ten nepočítá s věčností. Jedinou starostí takových lidí je: Co budeme jíst, co budeme pít, co si oblečeme? Oni neputují s tím malým zástupem k nebi. Jejich vedoucím je ten veliký škůdce, se kterým budou také zničeni. ^{6T 406-407}

Rodiče takto otevírají cestu k nevěře dětí v Boha a finanční podporou nebo materiálním zajištěním vytvářejí zdání pro svět. Kolik takových rodičů by to mělo v pokoře vypovědět Bohu. Oni znevažují Boha a respektují své děti. Umožňují jim takové zábavy, které dříve ze zásady odsuzovali. Dovolují hraní karet, taneční zábavy a plesy, jen aby se jejich děti zalíbily světu. Právě v této době by měli zesilovat vliv na své děti a přinášet jim svědectví o pravých hodnotách křesťanství. Oni podobně jako Elí na sebe přivolávají kletbu Boží, když Boha znevažují a nedodržují Jeho přikázání jen proto, že si chtějí získat náklonnost svých dětí. Ale módní pojetí zbožnosti nebude mít valnou cenu v hodině smrti. Ačkoliv někteří hlasatelé evangelia schvalují takový náboženský postoj, rodiče poznají, že zavrhlí korunu slávy za bezcenné vavříny. Pomoc Boží však pomůže otcům i matkám, aby mohli splnit své povinnosti. ^{RH 13. 4. 1897}

mládež je tam shromážděna, je tam slyšet zpěv a hudební nástroje. Jsou tam shromážděni křesťané, ale co tam slyšíte? Je to píseň bezcenná, lehkovážná písnička, hodící se tak do taneční síně. ^{1T 505}

Bylo mně ukázáno, že světitelé Soboty pracují jako lid příliš tvrdě, aniž by si dovolili nějakou změnu nebo údobí odpočinku. Rekreace je potřebnou pro ty, kteří vykonávají tělesnou práci, ale je ještě důležitější pro ty, kteří pracují převážně duševně. Není to to hlavní pro naši spásu, ani pro Boží slávu, abychom bez ustání a s vypětím duševně pracovali, byť i na náboženských tématech.

Nemůžeme sice schvalovat zábavy, jako tanec, hru v karty, šachy, dámu atd. poněvadž to nebesa zavrhnou. Tyto zábavy otevírají dokořán dveře velkému zlu. Nepřinášejí užitku svým účelem, ale působí vzrušivě a vyvolávají u někoho vášně pro takové hry, které vedou k hazardním hrám a rozmařilosti. Všechny takové hry by měly být křesťany zavrženy a mělo by je nahradit něco dokonale neškodného. ^{1T 5:13}

Věci, které líčíš, ... mi Pán ukázal, že se budou dít právě před ukončením doby milosti. Budou představeny různé podivné způsoby. Bude zde pokřik s bubny, hudbou a tancem. Smysly rozumných bytostí budou natolik zmatené, že nebude možno věřit, že se budou správně rozhodovat. A tohle bude nazýváno působením Ducha svatého.

Duch svatý se sám nikdy neprojevuje takovými způsoby, takovým bláznivým hlukem. Je to záměrem satanovým - zamaskovat své důmyslné způsoby, které mají čistou, ryzí, povznášející, zušlechťující a posvěcující pravdu pro tuto dobu zbavit svého účinku. ... Hlučný zmatek ochromuje smysly a převrací to, co by mohlo být požehnáním, kdyby toho bylo správně použito. Síly satanových nástrojů používají hluku a rámusu, aby docílily nevázaného veselí, a to je nazýváno působením Ducha svatého. ... Ti, kdo mají účast na těchto domnělých probuzeních, získávají dojmy, které je odvádějí z cesty. Nejsou schopni říci, co dříve znali o biblických zásadách.

RB 50-52

Poselství k mládeži – 135. Tanec (doslovný překlad)

Opravdový křesťan nebude toužit vstoupit na jakékoliv místo zábavy ani se angažovat v jakékoliv rozptýlení, na kterém nemůže se domáhat požehnání Božího. Nenajdeme ho v divadle, kulečnickové hale či na bowlingu. Nebude se spojovat s radostnými valčíky a nebude si vychutnávat žádné jiné podmanivé potěšení, které by vyloučilo Krista z jeho myslí.

Těm, kteří hájí toto odchylení, odpovídáme: „Nemůžeme si hověť v těchto zábavách ve jménu Ježíše Nazaretského.“ Požehnání Božího by se totiž nemohli dovolávat ti, kteří strávili hodinu v divadle, nebo při tanci. Žádný křesťan by se nechtěl setkat se smrtí na takovém místě. Nikdo by si nepřál být nalezen zde, až Kristus přijde.

Když přijdeme do závěrečné hodiny, a budeme stát tváří v tvář záznamům našich životů, budeme litovat, že jsme navštěvovali tak málo skupinek radosti? Že jsme se účastnili tak málo situací bezohledného veselí? Nebudeme spíše hořce litovat, že jsme tak málo drahocenných hodin promarnili uspokojováním svých tužeb – těch příležitostí, které jsme zanedbali, které, kdybychom správně využily, by nám zajistily nepomíjitelné poklady?

Stalo se zvykem pro učitele náboženství, že omlouvají téměř jakýkoliv zhoubný požitek, kterým se oddává lidské srdce. Familiárností k hříchu se stávají slepými pro obludnost hříchu. Mnozí, kteří vyznávají, že jsou dětmi Božími, přecházejí bez povšimnutí hříchy, které jsou v Jeho slově odsouzeny, a tím způsobem, že spojí nějakou věc církevní charity s jejich pitkami. Tak propůjčují dres nebes k tomu, aby sloužil ďáblu. Duše jsou oklamány, svedeny za scestí, a ztratí ctnost a bezúhonnost prostřednictvím těchto módních rozptýlení.

V mnoha náboženských rodinách se tanec a karetní hry dělají společenskou zábavou. Je vynaloženo úsilí, aby tyto tiché, domácí zábavy mohli probíhat bezpečně pod rodičovským dohledem. Ale láska k těmto vzrušujícím potěšením je takto pěstována, a tak co bylo považováno za neškodné doma, nebude již více považováno za nebezpečné mimo domov. Ještě je potřeba zjistit, jestli existuje jakékoliv dobro, které je možno získat z těchto zábav. Nedávají vitalitu tělu ani odpočinek mysli. Nevkládají do duše jedinou ctnost či svaté cítění. Naopak, ničí všechno zalíbení pro opravdové přemýšlení a pro náboženskou službu. Je pravdou, že existuje velký rozdíl mezi lepší třídou vybrané společnosti a promiskuitní nízké spolky tanečního dobo ubohé úrovně. To vše jsou však jen stupně na žebříčku rozptýlení.

Láska k zábavě je jedním z nejnebezpečnějších záležitostí, protože je to jeden z nejvíce rafinovanějších svodu, které se promítají do mnoha pokušení, které napadají děti a mládež ve městech. Dnů dovolených je mnoho, hry a koňské dostihy přitahují tisíce a vír vzrušení a potěšení je odtahuje pryč od střízlivých povinností života. Peníze, které by mohli být ušetřeny pro lepší věci – v mnoha případech se jedná o omezené výdělky chudých – jsou rozfofrovány za zábavu.

Mnoho má obavy z toho, že by vyprovokovali nepřátelskou kritiku či zlomyslné drby, že se odvažují jednat mimo své zásady. Neodvažují se se identifikovat se s těmi, kdo plně následují Krista. Chtějí se přizpůsobit světským zvykům a zabezpečit si schválení světských lidí. Kristus dává „...aby nás vykoupil z veškeré nepravosti a očistil si svůj zvláštní lid, horlivý v dobrých skutcích.“ (Tit 2,14). ^{MYP 398-400}

VÝSKYTY TANCE V BIBLI:

Starý zákon:

mecholach

Tu prorokyně Mirjam, sestra Áronova, vzala do ruky tamburínu a všechny ženy vyšly za ní s tamburínami a s tanci. ^{Ex 15,20}

I stalo se, když se přiblížil k táboru a uviděl tele a tance, vzplanul Mojžíš hněvem, odhodil desky z rukou a roztráskal je pod horou. ^{Ex 32,19}

Když přicházel Jiftách do Mispy ke svému domu, hle, jeho dcera mu vyšla naproti s tamburínkami a s tanci. Neměl mimo ni syna ani dceru, pouze ji, jedináčka. ^{Sd 11,34}

Budete se dívat a hle, až vyjdou šilóské dcery plesat v tancích, vyrazíte z vinic a chytíte si každý svou ženu ze šilóských dcer. Pak odejdete do benjamínské země. ^{Sd 21,21}

Stalo se, že jak přicházeli, když se David vracel z boje proti Pelištejci, ženy ze všech izraelských měst vyšly vstříc králi Saulovi, aby zpívaly a tančily s tamburínami, s radostí a s triangly. ^{1.Sam 18,6}

Akišovi otroci mu řekli: Což to není David, král země? Což o něm nezpívali při tancích: Saul pobil své tisíce, ale David své desetitisíce? ^{1.Sam 21,12}

Což to není David, o kterém zpívali při tancích: Saul pobil své tisíce, ale David své desetitisíce? ^{1.Sam 29,5}

Tanči, tanči, Šulamít, tanči, tanči, chcem tě zřít! Co uzříte na Šulamít, že má v tanci sólo mít? (Pís 7,1; pozn. „tanči, tanči“ – hebrejsky: „pokračuj, pokračuj“ (v tanci)

nachol; od hebrejského chuwl – kroutit se, otáčet se – odkazuje patrně na kruhový tanec:

Mé kvílení jsi mi změnil v tanec, rozvázal jsi mi žíněné roucho a přepásal jsi mě radostí ^{Ž 30,12}

Ať chválí tancem jeho jméno, ať ho opěvují s tamburínou a lyrou. ^{Ž 149,3}

Chvalte ho tamburínou a tancem, chvalte ho strunami a píšťalou! ^{Ž 150,4}

Znovu tě vystavím a zbuduji, panno izraelská. Znovu se ozdobíš svými tamburínami a vyjdeš s tancem s těmi, kdo se radují. ^{Jer 31,4}

Tehdy se bude panna radovat tancem spolu s mládenci i starci. Změním jejich smuteční obřady v jásos, potěším je a místo jejich žalu jim dám radost. ^{Jer 31,13}

Ustalo veselí našeho srdce, náš tanec se změnil v smuteční obřad. ^{Pi 5,15}

Budete se dívat a hle, až vyjdou šilóské dcery plesat v tancích, vyrazíte z vinic a chytíte si každý svou ženu ze šilóských dcer. Pak odejdete do benjamínské země. ^{Sd 21,21}

Ustalo veselí našeho srdce, náš tanec se změnil v smuteční obřad. ^{Pi 5,15}

Pozn. Někteří učenci pochybují, že by toto slovo odkazovalo na tanec.

Více info zde: <http://advindicate.com/articles/2013/12/28/shall-we-dance>

karar

David tancoval ze vsí síly před Hospodinem; David byl přepásán lněným efódem. ^{2. Sam 6,14}

I stalo se, že když Hospodinova truhla vstupovala do Města Davidova, Míkal, dcera Saulova, se rozhlížela z okna a uviděla krále Davida, jak poskakuje a tancuje před Hospodinem, a pohrdla jím ve svém srdci. ^{2. Sam 6,16}

Nový zákon:

ὀρχέομαι (orcheuomai) v překladu: tanec (jak děti, tak i smyslný tanec dcery Herodiady)

Když však nastal den Herodových narozenin, zatančila dcera té Herodiady mezi hosty, a zalíbila se Herodovi, takže jí s přísahou slíbil dát, o cokoli požádá. ^{Mt 14,6-7}

Tu vešla dcera té Herodiady, zatančila a Herodovi i jeho spolustolovníkům se zalíbila. Král té dívce řekl: „Požádej mě, oč chceš, a dám ti to.“ ^{Mk 6,22}

„Pískali jsme vám, a vy jste netancovali; naříkali jsme, a vy jste se nebili v prsa.“ ^{Mt 11,17}

Jsou podobni dětem, které sedí na tržišti, volají na sebe a říkají: „Pískali jsme vám, a netancovali jste; naříkali jsme, a neplakali jste.“ ^{Lk 7,32}

Χορός (choros) označující především taneční prostor (kruhový tanec):

Jeho starší syn byl na poli. Když přicházel a přiblížil se k domu, uslyšel hudbu a tanec. ^{Lk 15,25}